

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาหลักของประเทศไทย จากการที่พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยมากกว่าร้อยละ 95 เคารพนับถือและเป็นรากฐานที่สำคัญของวัฒนธรรมไทย กล่าวได้ว่า วิถีชีวิตของคนไทยกับพุทธศาสนาผูกพันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแน่นแฟ้น พุทธศาสนาจึงเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติไทย (กรมการศาสนา, 2543 : ก) เป็นส่วนประกอบที่สำคัญของชุมชนในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นศูนย์กลางแห่งกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเป็นแหล่งการศึกษาของประชาชน และทำหน้าที่เป็นสถาบันหลักในการฝึกอบรมพระสงฆ์ที่จะสืบต่อพระศาสนา และวัดยังมีฐานะเป็นโรงเรียนอีกด้วย แม้ปัจจุบันความเป็นศูนย์กลางในบางเรื่องของวัดจะลดลงไปบ้าง แต่ความสำคัญก็ยังคงอยู่ โดยเฉพาะวัดในเขตภูมิภาค ภารกิจกาดำเนินงานของวัดยังคงมีความเข้มข้นอยู่ก่อนข้างมาก ทั้งในเรื่องของการพัฒนาชุมชนการพัฒนาอาชีพ หรือหน่วยส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน การรวมกลุ่ม การเป็นหน่วยสังคมสงเคราะห์และความเป็นศูนย์กลางทางด้านจิตใจยังคงอยู่มีเสมอมาตลอดมา วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่สำคัญในสังคมไทย

ภารกิจกาดำเนินงานของวัดสมัยก่อน ได้เริ่มขึ้นเมื่อพระพุทธศาสนาได้เข้าสู่ประเทศไทย เมื่อราว พ.ศ. 500 โดยชาวอินเดีย เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่ประเทศไทย ก็มีอิทธิพลต่อสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียมและค่านิยมของคนไทยอย่างมาก สิ่งต่างๆ เหล่านี้ถูกหลอมรวมเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทยและเป็นมรดกตกทอดมายังอนุชนรุ่นต่อ ๆ มา หลังจาก พระพุทธศาสนาได้แพร่เข้ามาในดินแดนอันเป็นประเทศไทยในปัจจุบันนี้ ได้มีส่วนทำให้เกิดความเจริญทางด้านพระพุทธศาสนาในสมัยต่างๆ ปรากฏ ดังนี้ สมัยกรุงสุโขทัย (พ.ศ. 1800 – 1893) วัดมีบทบาทสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง เป็นศูนย์กลางของชุมชนในการอบรมศีลธรรมและความรู้ด้านต่างๆ แก่ประชาชนพระสงฆ์ในวัดทำหน้าที่เทศนาสั่งสอนตำราที่ใช้ คือ พระไตรปิฎก พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประกาศให้พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ พระยาสิทธิพรทรงออกผนวช ซึ่งนับเป็นแบบอย่างในการบวชเรียนในสมัยต่อมาจนถึงปัจจุบัน

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. 2315 – ปัจจุบัน) พระพุทธศาสนาได้รับการทำนุบำรุง ให้เจริญรุ่งเรือง โดยลำดับ มีการทำสังคายนาพระไตรปิฎกอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้นเพื่อใช้เป็น หลักในการอบรมสั่งสอนประชาชนให้มีคุณภาพ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติตนของ พระภิกษุสงฆ์ต่อไป พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ศรัทธาและเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาทรง ปฏิบัติพระองค์ตามหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาเป็นอย่างดี และใช้วัดเป็นที่เผยแผ่ ความรู้ในด้านต่าง ๆ ผู้ประชาชนชน เช่น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดให้ จารึกตำราวิชาแพทย์แผนโบราณ ตำราหมอนวด ตำรายา และโคลงกลอนต่าง ๆ ไว้ให้ ประชาชนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่วัดโพธิ์ (วัดพระเชตุพน) จนเป็นที่กล่าวขานกันว่า “วัดพระเชตุพนเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของประเทศไทย” จนกระทั่งได้มีการริเริ่มการจัด การศึกษาแบบใหม่ในรัชการที่ 5 มีการจัดตั้งโรงเรียนตามแบบแผนอย่างประเทศทางตะวันตก เพื่อมุ่งก้าวให้ทันวิทยาการ นำพาประเทศให้ทัดเทียมตามความเชื่อที่เห็นว่าประเทศทาง ตะวันตกนั้นเจริญกว่าเราและเพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกราชของชาติ

ยุคการล่าอาณานิคม บทบาทความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาตามประเพณีนิยม ในสังคมไทยก็ค่อยๆ เปลี่ยนมาอยู่ในโรงเรียน วัดในบทบาทปัจจุบันจึงเป็นที่ประกอบพิธีการ ทางศาสนาและมีบทบาทหน้าที่ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ความเป็นอยู่ของชาวบ้านและวัดในอดีต เป็นวิถีชีวิตที่แยกกัน ไม่ออก เพราะผูกพันกันอย่างใกล้ชิดชาวบ้านก็พึ่งวัดและวัดก็พึ่งชาวบ้าน อาจกล่าวได้ว่า ชีวิตตั้งแต่ เกิดจนกระทั่งถึงตายของชาวบ้านเกี่ยวข้องกับวัดอยู่ตลอดเวลา และพระสงฆ์เองได้บำเพ็ญ สมณกิจเพื่อประโยชน์แก่สังคมมากมาย จนทำให้วัดวออาราม ซึ่งเป็นสถาบันศาสนานั้น กลายเป็นศูนย์รวมทางจิตใจของสังคมเป็นแหล่งสร้างสรรค์สืบต่อ พัฒนา และถ่ายทอดศิลป วิทยาการต่างๆ เป็นส่วนประกอบที่ขาดไม่ได้ของชุมชน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2545 :135)

หลักธรรมคำสอนทางศาสนา จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความมั่นคงของ ประเทศชาติ การบริหารกิจการพระศาสนานั้น เป็นหน้าที่ของคณะสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ แต่ เนื่องจากอาณาจักรและศาสนจักร ต้องดำเนินงานประสานกัน เพื่อความมั่นคงของประเทศ รัฐบาลในฐานะผู้รับสนองพระราชภาระของพระมหากษัตริย์ จึงเข้าไปมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจการทางศาสนา ได้กล่าวเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการโดยสรุปว่า นับตั้งแต่ พระพุทธศาสนาแพร่เข้าสู่ประเทศไทย เจริญรุ่งเรืองและมีอิทธิพลคู่กับประวัติศาสตร์ชาติไทย

มาโดยตลอด มีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านและเป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมทางสังคม ทั้งของพระสงฆ์และชาวบ้าน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. 2545 : 241)

ในด้านการดำเนินงานของวัดนั้น ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ได้กำหนดภารกิจการดำเนินงานของวัดไว้ 6 ด้าน พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 มาตรา 15 ตรี ภารกิจ 6 ด้าน ประกอบด้วย การปกครอง การเผยแผ่ศาสนาธรรม การศาสนศึกษา การศึกษาสงเคราะห์ สาธารณูปการ การสาธารณสงเคราะห์ ยิ่งกว่านั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 9) มาตรา 6 ได้กำหนดการดำเนินงานของวัดในเรื่องศาสนาและวัฒนธรรมให้ทุกส่วนได้มีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการบูรณาการเข้าไปอยู่ในวิถีชีวิตของคนไทยเพื่อให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง และมีความสุขมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ดังนั้นวัดจึงมีการดำเนินงานในการหล่อหลอม ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ให้เกิดขึ้นในสังคมไทย แต่สภาพสังคมวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว วัดต้องมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของวัดให้ทันกับกระแสการเปลี่ยนแปลงเพื่อที่จะยังคงสถานะ ความเป็นผู้นำทางด้านจิตวิญญาณของมนุษย์เหมือนเช่นในอดีตที่ผ่านมา สมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เปิดโอกาสให้วัดในพระพุทธศาสนา กลับมาทำหน้าที่หลักในการอบรมสั่งสอนพุทธศาสนิกชนและเผยแผ่คำสอนตามหลักพุทธธรรมได้อย่างกว้างขวาง หลากรูปแบบยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติในมาตรา 18 (3) ที่ได้กำหนดให้วัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยวัดเป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งในมาตรา 23 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา นอกจากนี้มาตรา 12 ยังมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยสถาบันศาสนาทุกแห่งมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ฉะนั้น หากทุกวัดสามารถดำเนินการตามภารกิจดังกล่าวข้างต้นวัดจะสามารถทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันได้

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเงื่อนไขและปัจจัยเปลี่ยนแปลงไปมาก กล่าวคือ มีการเปลี่ยนแปลงทั้งปัจจัยภายนอกและภายใน สำหรับปัจจัยภายนอก คือ มีการเปลี่ยนแปลง

ทางการศึกษาด้านเศรษฐกิจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสื่อสารมวลชน ค่านิยม ด้านความเชื่อดั้งเดิมรวมถึงการแทรกแซงของรัฐ นักการเมือง นักธุรกิจ เอกชน ส่วนปัจจัยภายใน มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของพระสงฆ์ กฎหมายคณะสงฆ์ (จรินทร์ ยังสังข์. 2541 : บทคัดย่อ) สรุปได้นำเสนอใจว่า เมื่อเงื่อนไขและปัจจัยภายในและภายนอกเปลี่ยนไป การดำเนินงานวัดท่ามกลางบริบทใหม่ก็เปลี่ยนไป จากรายงานการวิจัยเรื่องการดำเนินงานของพระสงฆ์ในการบริหาร และจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด ศึกษาเฉพาะศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดในจังหวัดหนองคาย ของพระมหาประยงค์ อุปเสน (2539 : บทคัดย่อ) พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์ทั้งที่เกี่ยวกับการขาดความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ การละเลยหน้าที่ของเจ้าอาวาส รวมทั้งความไม่มั่นใจในการทำงานเพราะมีปัญหาในเรื่องงบประมาณอุดหนุนของรัฐ

วัดยอดแก้ว เป็นวัดในเขตพื้นที่การปกครองคณะสงฆ์ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ที่สำคัญวัดหนึ่ง มีการพัฒนามาในด้านต่างๆตามลำดับ ด้วยอาศัยการร่วมแรงร่วมใจของชุมชนยอดแก้ว มีหน่วยงานของรัฐได้ใช้วัดเป็นสถานที่บริการชุมชนยอดแก้วและชุมชนใกล้เคียง กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นส่วนรวมมีชาวบ้านและวัดได้ร่วมกันดำเนินงานตามกำลังที่ทำได้นับว่าเป็นพลังแห่งความสามัคคีและพลังแห่งความสุขที่เกิดขึ้นกับชุมชนมาโดยตลอด เป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนชุมชนยอดแก้วได้เป็นอย่างดี แต่ที่ผ่านมายังไม่มีผลงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้ว ผู้วิจัยในฐานะเจ้าอาวาส มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะทำวิจัยในการดำเนินงานของวัด ผลการศึกษาจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการบริหาร การดำเนินงานของวัด อันนำไปสู่การหาแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ตามภารกิจ 6 ด้าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนชุมชนยอดแก้วต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนชุมชนยอดแก้วที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกันต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย

สมมุติฐานการวิจัย

1. ประชาชน ชุมชนยอดแก้วมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชน ชุมชนยอดแก้วที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้วแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกทุกครอบครัว ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปในชุมชนยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย จำนวน 221 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น จำแนกตามสภาพ ของหัวหน้าครัวเรือนชาวชุมชนยอดแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ระดับความคิดเห็นประชาชนต่อการดำเนินงานของวัดยอดแก้วตามภารกิจ 6 ด้าน คือ 1) การปกครอง 2) การเผยแผ่ศาสนาธรรม 3) การศาสนศึกษา 4) การศึกษาสงเคราะห์ 5) การสาธารณูปการ 6) การสาธารณสงเคราะห์

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. วัด หมายถึง วัดยอดแก้ว ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย
2. การดำเนินงาน หมายถึง ระดับปฏิบัติในการดำเนินงานของวัดตามขอบข่ายภารกิจของวัด 6 ด้านดังนี้

2.1 ภารกิจด้านการปกครอง หมายถึง การปกครองคณะสงฆ์เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในหมู่คณะ นอกจากจะถือเอาตาม พระธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว คณะสงฆ์ยังได้ตรากฎหมายหรือกรอบ การปฏิบัติที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติคณะสงฆ์” เพื่อให้สอดคล้องกับหลักนิติธรรมแห่งรัฐประการหนึ่ง และเพื่อให้เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงและความเป็นไปแห่งยุคสมัยประการหนึ่งแต่ทั้งนี้ต้องมีข้อแม้ว่าหลักการ ที่บัญญัติขึ้นในภายหลังที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติ” นี้ จะต้องไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการแห่งพระธรรมวินัย

2.2 ภารกิจด้านการเผยแผ่ศาสนา หมายถึง การประกาศพระพุทธศาสนา ให้สาสนทายาทและประชาชนได้รับทราบในทุกวิถีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย มีการสอนวิธีการแสดงพระธรรมเทศนา มีการสอนวิธีการแสดงปาฐกถาภายในวัด มีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา มีการสอนจริยธรรม แนะนำ ส่งสอนประชาชน ให้รู้จักผิดชอบชั่วดีสิ่งที่ควรทำและควรเว้น มีการจัดอบรมเยาวชนให้รู้จักผิดชอบชั่วดี มีการแสดงตนเป็นพุทธมามกะในวัดอย่างเหมาะสม มีโครงการเผยแผ่ศาสนาธรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ภิกษุสงฆ์สามเณรออกเผยแผ่ธรรมะในสถานที่ต่าง ๆ

2.3 ภารกิจด้านการศาสนศึกษา หมายถึง การดำเนินการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม-บาลีและส่งเสริมการศึกษา พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จัดอบรมจริยธรรมแก่ศาสนิกชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง จัดมอบทุนการศึกษาแก่ภิกษุสงฆ์ สามเณรที่สอบไล่ได้ตามความเหมาะสม จัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษาพระปริยัติธรรม ดำเนินการส่งเสริมการศึกษาแผนกธรรม-ธรรมศึกษาการจัดการศึกษาแก่บุคลากรทางคณะสงฆ์ ที่เรียกว่า การศึกษาพระปริยัติธรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น ส่วนต่างๆ ดังนี้

2.3.1 การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกธรรม ได้แก่ การศึกษาพระธรรมวินัย โดยจัดเป็นหลักสูตร สำหรับพระสงฆ์และสามเณร ที่เรียกว่า นักธรรม แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ นักธรรมชั้นตรี โท และเอก และสำหรับฆราวาสที่มีความสนใจที่จะศึกษาพระพุทธศาสนา เรียกว่า ธรรมศึกษา แบ่งเป็น 3 ชั้น เช่นกัน คือ ธรรมศึกษาชั้นตรี โท และเอก

2.3.2 การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี ได้แก่ การศึกษาภาษาบาลีซึ่งเป็นภาษาที่จารึกคัมภีร์คำสอนสำคัญในทางพระพุทธศาสนา คือพระไตรปิฎกเพื่อให้เกิดความเข้าใจและซาบซึ้งในอรรถรสแห่งธรรมได้มากยิ่งขึ้น จึงจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาบาลี โดยปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ 9 ชั้น 16

ระดับที่ 1 เรียกว่า เปรียญตรี ได้แก่ เปรียญ (ประโยค) 1-2 และ เปรียญ 3 ประโยค ในขั้นนี้ ศึกษาพื้นฐานทางไวยากรณ์ และหลักการแปลบาลี การสัมพันธ์ประโยคที่เป็น โครงสร้างทางภาษาบาลี เป็นต้น และสำหรับพระสงฆ์

หรือสามเณรที่สอบได้ตั้งแต่ระดับ เปรียญธรรม 3 ประโยคขึ้นไป จะได้รับการแต่งตั้งเป็น มหาเปรียญมีสำพนามเรียกนำหน้าชื่อว่า “มหา”

ระดับที่ 2 เรียกว่า เปรียญโท ได้แก่ เปรียญธรรม 4 ประโยค ถึง เปรียญธรรม 6 ประโยค

ระดับที่ 3 เรียกว่า เปรียญเอก ได้แก่ เปรียญธรรม 7 ประโยค ถึง เปรียญธรรม 9 ประโยค

2.3.3 การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญ (ปริยัติสามัญ) ได้แก่ ระบบ การศึกษาที่มุ่งยกระดับความรู้ของพระภิกษุสามเณรให้เข้าใจระบบการศึกษาทางโลก ควบคู่ไป กับระบบการศึกษาทางธรรม มี 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมตอนต้น (ม.1-3) และมัธยมศึกษา ตอนปลาย (ม.4-6) ที่ครอบคลุมวิชาเหล่านี้ คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สุขศึกษา สังคมศึกษา เป็นต้น

2.3.4 มหาวิทยาลัยสงฆ์เป็นการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และ ระดับสูงกว่าอุดม - ศึกษาสำหรับพระสงฆ์ และสามเณร (ปัจจุบันฆราวาสสามารถเข้าเรียนใน มหาวิทยาลัยสงฆ์ได้) การศึกษาพระพุทธศาสนาและวิชาการชั้นสูงอื่นๆ โดยแบ่งเป็นคณะ ต่างๆ เช่น คณะพุทธศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ เป็นต้น

2.4 ภารกิจด้านสาธารณูปการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาอาคาร สถานที่ให้น่าอยู่ การพัฒนาสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความสวยงามภายในวัด การบูรณปฏิสังขรณ์ ศาลาการเปรียญอาคารเรียนในเขตพุทธาวาสให้มั่นคงถาวรอยู่เสมอ บูรณปฏิสังขรณ์อุโบสถ หอธรรมกุฎีในเขตของสงฆ์ให้มั่นคงถาวร การซ่อมแซมสิ่งก่อสร้างของวัด จัดอาคารสถานที่ อย่างเป็นระบบ ประสานงานกับหน่วยงานในท้องถิ่นให้เข้าร่วมในการพัฒนาวัด

2.5 ภารกิจด้านการศึกษาสงเคราะห์ หมายถึง การดำเนินการสนับสนุน ทุนการศึกษาแก่สถาบันการศึกษาต่าง ๆ สนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษาที่ ขาดแคลนทุนทรัพย์ บริจาคทุนส่วนตัวของเจ้าอาวาสเพื่อการศึกษาแก่เด็กทั้งใน โรงเรียนของ รัฐและเอกชน ปรับปรุงซ่อมแซมอาคารสถานที่ที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยทุนส่วนตัวของ เจ้าอาวาส สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษา แก่สถาบันการศึกษาอื่น ๆ

2.6 ภารกิจด้านสาธารณสงเคราะห์ หมายถึง การการอำนวยความสะดวกแก่ ประชาชนในการใช้วัดเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศล ช่วยเหลือวัดอื่นที่ประสบภัยและขาดแคลน ชักชวนญาติโยมบริจาคตทรัพย์เพื่อการกุศล ให้ความสะดวกแก่ประชาชนในการทำบุญใน วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จัดพระสงฆ์ไปประกอบกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ได้รับ

นิมนต์ เป็นผู้ดำเนินการสร้างสาธารณประโยชน์กับท้องถิ่น รวบรวมสิ่งของตลอดจนเงินทอง จากผู้บริจาคไปให้การสงเคราะห์แก่ผู้ประสบภัย อำนวยความสะดวกแก่หน่วยงานราชการและ องค์กรต่าง ๆ ที่เข้ามาใช้บริการของวัด ช่วยเหลือทางราชการจัดกิจกรรมในการป้องกันรักษา ผู้สพยาเสพติดให้โทษ ช่วยประชาสัมพันธ์ข่าวสารทางราชการให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้รับทราบ

3. ความคิดเห็น หมายถึง สภาพความรู้สึที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากความรู้ การรับรู้ ประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับมา โดยบุคคลนั้นอาจจะแสดงออกมาทางใดทางหนึ่ง

4. การบริหาร หมายถึง กระบวนการทางสังคม ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมกันทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนด โดยอาศัยกระบวนการ และทรัพยากรที่มีอยู่ คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อย่างเหมาะสม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นข้อเสนอแนะจากการวิจัยจะนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงการ ดำเนินงานของวัดยอดแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย เพื่อให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น